

כיון דהך גזור ברישא הא תו למה לי -

Since this was decreed first, why do we need more

Overview

The גמרא concludes that we must assume that the גזירה on ספר was first, and afterwards the גזירה on ידים סתם, for if the first גזירה was on ידים סתם, why make a 'needless' גזירה on ספר. Our תוספות discusses that there may be a need for ידים סתם even after the גזירה on ספר.

תוספות asks:

ואם תאמר והא נפקא מינה לנוגע בספר מיד אחר נטילה ולא הסיח דעתו¹ -

ידים הבאות מחמת גזירה on ספר, if there is a גזירה on ספר even after the גזירה on ידים סתם, in a case where someone touched a ספר immediately after washing his hand for ידים סתם and his mind was not distracted -
ואפילו הכי ידיו טמאות² משום דרבי פרנך -

But nevertheless his hands are still טמאות because of the גזירה of ר"פ! Why does the גמרא consider the גזירה of ר"פ as being superfluous, since there is a להלכה "נפק"מ?

תוספות answers:

ויש לומר דמשום הא לא היו גוזרין דמילתא דלא שכיחא היא שיגע בספר מיד אחר נטילה -
And one can say; that on account of this situation, where he touched a ספר after גזירה on ספר, they would not have make a גזירה, for it is an uncommon occurrence that he should touch a ספר immediately after גזירה on ספר, therefore once they were גזירה on ספר, there was no need to be גזירה on ידים סתם since it is uncommon -
ומיהו³ השתא דגזור ידים מחמת ספר ברישא אפילו נוגע סמוך לנטילה גזרו עליה שלא חלקו:
However now that they were first גזירה on ספר, so even if he touched a ספר (even though that his ידים are טמא), they were גזירה on ספר (without the גזירה on ידים סתם), for the חכמים did not differentiate whether it is a מילתא דשכיחא or not, once the גזירה of ספר was already enacted.

Summary

¹ If he was גזירה on ידים, his hands become טמא again because of ידים סתם until he washes ידים again. נטילה on ידים סתם is always טמא unless there was no גזירה on ידים and no נטילה on ידים סתם.

² If there is no גזירה on ספר, as long as he is not גזירה on ספר, his hands are טמא even if he touched a ספר after גזירה on ספר, but if we maintain the גזירה of ר"פ, his hands will be טמא if he touched a ספר after גזירה on ספר, even though he was not גזירה on ספר.

³ תוספות may be explaining why they kept up the גזירה of ר"פ, since it is effective only by a מילתא דלא שכיחא. See 'Thinking it over'.

The חכמים do not enact a גזירה for a שכיחא דלא מילתא, however once it is enacted it applies even to a שכיחא דלא מילתא. The גזירה of ספר ידים מחמת ספר is in effect even after the גזירה of סתם ידים regarding a שכיחא דלא מילתא.

Thinking it over

Why is תוספות certain that the גזירה of ספר ידים מחמת ספר is still in effect even after גזירת גזירת סתם ידים;⁴ perhaps once there was the גזירה of סתם ידים, they abolished the גזירה of סתם ידים, since it is effective only by a שכיחא דלא מילתא?⁵

⁴ See footnote # 3.

⁵ See קובץ על י"ד אות ש (and) מהרש"א הארוך.